

PENGHAKIMAN HAKIM SYARIE MENGENAI ISU PEMBERIAN KEPADA ANAK BERDASARKAN KES PENGESAHAN HIBAH

*Nurul Syuhadah binti Azalan³
Dr. Noor Lizza binti Mohamed Said⁴*

ABSTRAK

Permohonan kes pengesahan hibah di Mahkamah Syariah meliputi isu pemberian ibu bapa kepada anak. Di Mahkamah Syariah, kebiasaannya Hakim-hakim Syarie membuat keputusan bagi kes-kes pengesahan hibah dengan berpandukan kepada kitab-kitab fiqh disebabkan tiada undang-undang hibah secara khusus. Antara persoalan yang timbul adalah mengenai definisi kesamarataan dan keadilan dalam pemberian kepada anak-anak pemilik harta. Oleh itu, artikel ini adalah bertujuan untuk mengetahui keputusan yang dibuat oleh Hakim-hakim Syarie di samping mengetahui kecenderungan penghakiman Hakim-hakim Syarie dalam mengguna pakai pandangan fuqaha bagi menyelesaikan kes pengesahan hibah mengenai isu pemberian bapa kepada anak di Mahkamah Syariah. Data kajian ini diperoleh daripada laporan kes di Mahkamah Syariah dan perbandingan mazhab. Hasil kajian mendapati Hakim Syarie telah mengikut tafsiran hukum syarak yang dinyatakan dalam statut negeri-negeri dalam membuat penghakiman bagi isu ini.

Kata kunci: akad, pemberian, bapa, Mahkamah Syariah, hibah

PENDAHULUAN

Berdasarkan analisis kes-kes di Mahkamah Syariah, kebanyakan akad hibah berlaku antara ibu bapa dan anak. Disebabkan perasaan kasih sayang, ibu bapa bertindak memberikan harta kepada anak-anaknya menerusi instrumen hibah. Keadaan menjadi sukar apabila pemberi hibah telah meninggal dunia. Oleh yang demikian, bagi memastikan hibah itu sah, waris-warisi si mati akan membawa kes ke Mahkamah Syariah.

Antara permasalahan kajian yang ditimbulkan dalam isu pemberian kepada anak-anak ialah mengenai hukum menyamaratakan pemberian menurut pandangan fuqaha. Tambahan pula, pengamalan konsep kesamarataan tidak bermakna membawa kepada keadilan sedangkan adil merupakan salah satu perkara yang dituntut dalam Islam. Oleh itu, perkara ini menjadi perbincangan dalam kalangan fuqaha yang akan dikupas dalam kertas ini untuk melihat kesesuaian dari sudut keadaan semasa dan melihat kecenderungan kes-kes yang berlaku di Mahkamah Syariah.

³ Penulis merupakan pensyarah Fakulti Pengajian Islam, Kolej Universiti Islam Pahang Sultan Ahmad Shah (KUIPSAS).

⁴ Penulis merupakan pensyarah Fakulti Pengajian Islam, Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM).

Oleh yang demikian, isu-isu tersebut merupakan persoalan yang perlu diselesaikan. Makalah ini akan membincangkan mengenai pendapat fuqaha mengenai isu pemberian kepada anak-anak dan juga kecenderungan keputusan Hakim Syarie membanding dan memilih pendapat-pendapat mazhab sunni yang boleh diguna pakai bersesuaian dengan keadaan masa kini mengenai isu tersebut kerana kesahan hibah adalah bergantung kepada keputusan yang dibuat oleh Hakim Syarie. Penulis mengharapkan kajian ini dapat membantu dan memberi panduan kepada masyarakat di Malaysia bagi menghasilkan produk hibah dengan lebih terancang dan lebih memberi manfaat kepada pihak-pihak yang terlibat supaya ianya menepati hukum syarak.

HUKUM MENYAMARATAKAN PEMBERIAN KEPADA ANAK-ANAK

Kebanyakan kes pengesahan hibah di Mahkamah Syariah melibatkan pemberian oleh bapa atau ibu kepada anak-anak. Selain keinginan ibu bapa untuk waris-waris merasai harta yang dikumpulkan selama hidup menerusi hukum faraid, alternatif lain yang diambil oleh ibu bapa adalah menerusi hibah. Ini bertepatan dengan konsep hibah itu sendiri iaitu pemberian atas dasar kasih sayang tanpa mengharapkan sebarang balasan. Tambahan pula, hibah juga menjadi amalan dalam kalangan sahabat Rasulullah SAW. Walaupun begitu, dari segi pelaksanaannya, terdapat perselisihan dalam kalangan fuqaha mengenai hukum menyamaratakan pemberian kepada anak-anak.

Oleh itu, fuqaha telah meneliti berkenaan isu berkenaan dan mengeluarkan pendapat masing-masing yang bersandarkan kepada dalil yang sahih. Pendapat pertama meletakkan hukum wajib bagi seorang ibu atau bapa menyamaratakan pemberian kepada anak-anaknya. Ini adalah pandangan daripada Imam Ahmad ibn Hanbal, al-Thawri, Tawus dan Ishak (Ibn Qudamah t.th.: 264; Noor Lizza 2014: 79). Sekiranya ibu atau bapa memberikan hibah dengan mengutamakan salah seorang daripada anak-anaknya maka hibah tersebut adalah terbatal (al-Zuhayli 1989: 35). Dengan erti kata lain, pemberian yang mengutamakan salah seorang daripada anak-anaknya, hukumnya ialah haram.

Golongan ini berhujah dengan hadis Rasulullah SAW daripada Nu'man bin Bashir iaitu:

أَنَّهُ قَالَ: إِنَّ أَبَاهُ أَتَى بِهِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنِّي نَحَلْتُ ابْنِي هَذَا غُلَامًا كَانَ لِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " أَكَلَّ وَلَدِكَ نَحَلْتَهُ مِثْلَ هَذَا؟ " قَالَ: لَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " فَارْجِعْهُ " .

Maksudnya:

Sesungguhnya Nu'man Bin Bashir berkata bapaku mendatangi Rasulullah SAW lalu berkata: “Sesungguhnya aku telah menghadiahkan anak lelaki aku ini seorang hamba.” Lalu Rasulullah SAW bertanya kepada bapaku: “Adakah setiap anak kamu telah diberikan pemberian seperti itu?” Bapaku menjawab: “Tidak”. Lalu Rasulullah SAW bersabda: “Pulangkannya” (al-Bayhaqi, 2003, *Sunan al-Kubra*, Kitab *al-Hibat*, Bab *al-Sunnah fi taswiyah bayna al-awlad fi al-^catiyah*, No. hadis 11992).

Hadis ini diriwayatkan oleh Yahya bin Yahya. Menurut Imam Muslim hadis yang diriwayatkan oleh Yahya bin Yahya bertaraf sahih (al-Bayhaqi 2003: 292). Berdasarkan hadis Rasulullah SAW ini menunjukkan bahawa Rasulullah SAW tidak bersetuju sekiranya bapa mengutamakan pemberian kepada salah seorang anak-anaknya. Tambahan pula, terdapat sabda Rasulullah SAW yang diriwayatkan oleh al-Sha’bi iaitu:

لَا أَشْهَدُ عَلَى جَوْرِ

Maksudnya:

Tidak aku menjadi saksi atas ketidakadilan (al-Bukhari, 2002, *Sahih al-Bukhari*, Kitab *al-Syahadat*, Bab *La yushhad ‘ala shahadah jaw iza ushhid*, No hadis. 2650).

Menurut al-Nawawi, (علي جور) bermaksud cenderung kepada persamaan dan keadilan (al-Nawawi 1996: 239). Oleh yang demikian, hukumnya menjadi wajib kepada bapa untuk menyamaratakan pemberian kepada anak-anak.

Walau bagaimanapun, hibah tersebut akan menjadi sah sekiranya anak-anak yang mendapat harta tersebut mempunyai masalah atau sebab-sebab tertentu seperti salah seorang anak memerlukan wang untuk merawat penyakit yang dihadapi, buta, dengan harta tersebut dapat membantunya melangsaikan hutangnya, mempunyai anak yang ramai, keperluan untuk menuntut ilmu dan seumpama dengannya (al-Zuhayli 1989: 36).

Menurut golongan ini, terdapat langkah-langkah yang perlu dilakukan supaya hibah yang dibuat itu menjadi sah. Langkah-langkah tersebut ialah dengan menarik balik hibah yang telah dibuat. Selain itu, memberikan juga harta kepada anak-anak yang lain. Sekiranya berbeza daripada sudut jumlah harta yang diberikan kepada anak-anak, maka hendaklah mengambil semula jumlah harta daripada anak yang menerima kadar harta lebih banyak berbanding anak-anak yang lain sehingga sama kadar harta yang diterima oleh kesemua anak-anak pemberi hibah (Ibn Qudamah t.th.: 264).

Menurut pendapat yang kedua yaitu pendapat daripada jumbuh fuqaha, hukum menyamaratakan pemberian kepada anak-anak adalah sunat dan menjadi makruh sekiranya mengutamakan salah seorang anak berbanding anak-anak yang lain. Namun begitu, sekiranya hibah itu berlaku akad hibah tersebut tetap sah. Menurut Abu Hanifah dan Imam Malik, mereka berhujah dengan hadis:

سَوُّوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ فِي الْعَطِيَّةِ، فَلَوْ كُنْتُمْ مُفَضِّلًا أَحَدًا لَفَضَّلْتُ النِّسَاءَ

Maksudnya:

Samaratakanlah antara anak-anak kamu dalam pemberian. Maka sekiranya kamu mahu melebihkan salah seorang daripada mereka, maka lebihkanlah anak perempuan (al-Bayhaqi, 2003, *Sunan al-Kubra*, Kitab *al-Hibat*, Bab *al-Sunnah fi al-taswiyah bayna al-aulad fi al-'atiyah*, No. hadis 12000).

Dan sabda Rasulullah SAW:

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ

Maksudnya:

Maka bertakwalah kamu kepada Allah dan berlaku adil antara anak-anak kamu (al-Bukhari, 2002, *Sahih al-Bukhari*, Kitab *al-Hibah wa Fadluha wa al-Tahrid 'Alayha*, Bab *al-Ishhad fi al-Hibah*, No. hadis 2587).

Hadis ini jelas menunjukkan bahawa disunatkan menyamaratakan pemberian sama ada kepada anak lelaki ataupun anak perempuan. Sekiranya mengutamakan salah seorang anak berbanding anak yang lain maka hukumnya adalah makruh melainkan terdapat keperluan lain seperti Sayyidina Abu Bakar al-Siddiq yang mengutamakan Aisyah berbanding anaknya yang lain (al-Khatib 2003: 127; al-Baghdadi t.th: 1617; Noor Lizza 2014: 79). Oleh yang demikian, sekiranya ibu atau bapa memberikan kadar harta yang lebih kepada anak tertentu atas sebab tertentu, maka hukumnya dibolehkan dan tidak makruh.

Begitu juga dengan mazhab Syafie yang berpendapat hukum sunat menyamaratakan pemberian kepada anak-anak seperti pemberian nafkah untuk mengelakkan timbulnya kedengkian dan kecil hati antara mereka di samping mengelakkan daripada kebencian yang boleh mengakibatkan kepada putusannya ikatan keluarga (al-Zuhayli 2011: 190).

Hujah pendapat ini adalah berdasarkan kepada hadis yang diriwayatkan oleh Nu'man bin Bashir:

أَعْطَانِي أَبِي عَطِيَّةً، فَقَالَتْ عَمْرَةُ بِنْتُ رَوَاحَةَ: لَا أَرْضَى حَتَّى تُشْهَدَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَأَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: إِنِّي أَعْطَيْتُ ابْنِي مِنْ عَمْرَةَ بِنْتِ رَوَاحَةَ عَطِيَّةً، فَأَمَرْتَنِي أَنْ أَشْهَدَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «أَعْطَيْتَ سَائِرَ وَلَدِكَ مِثْلَ هَذَا؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ»، قَالَ: فَرَجَعَ فَرَدَّ عَطِيَّتَهُ.

Maksudnya:

Bapaku telah memberikan pemberian kepadaku, kemudian ibuku yaitu ‘Umrah binti Rawahah berkata: Aku tidak reda sehingga engkau menjadikan Rasulullah SAW sebagai saksi. Maka Rasulullah SAW datang dan setelah itu bapaku berkata: “Sesungguhnya aku memberikan pemberian kepada anakku daripada isteriku ‘Umrah binti Rawahah suatu pemberian, namun isteriku menyuruh aku menjadikan kamu saksi wahai Rasulullah SAW”. Kemudian, Rasulullah SAW bersabda: “Adakah kamu berikan kepada semua anak-anak kamu seperti ini?”. Bapaku berkata: “Tidak”. Kemudian Rasulullah SAW bersabda: “Bertakwalah kepada Allah dan berlaku adillah antara anak-anak kamu.” Kemudian bapaku telah pulang dan menarik balik pemberiannya (al-Bukhari, 2002, *Sahih al-Bukhari*, Kitab *al-Hibah wa Fadluha wa al-Tahrid ‘Alayha*, Bab *al-Ishhad fi al-Hibah*, No. hadis 2587).

Oleh yang demikian, sekiranya pemberian itu telah diserahkan kepada anak tersebut, akad hibah tersebut tetap sah. Namun begitu, hukumnya makruh kerana menyebabkan adanya kebencian, permusuhan dalam kalangan anak-anak tersebut walaupun sebahagian anak telah mendapat hak pemilikan atas harta yang diberikan oleh bapanya.

MAKSUD KESAMARATAAN DALAM PEMBERIAN KEPADA ANAK- ANAK

Terdapat perselisihan dalam kalangan fuqaha mengenai maksud kesamarataan dalam pemberian ibu bapa kepada anak-anak (Noor Lizza 2014: 80). Menurut mazhab Hanbali mengatakan bahawa pemberian kepada anak lelaki hendaklah dua kali ganda daripada anak perempuan. Ini adalah kadar pemberian yang telah ditetapkan oleh Allah SWT dalam hukum kadar pembahagian harta pusaka (Noor Lizza 2014: 80).

Berdasarkan firman Allah SWT di dalam Surah al-Nisa, ayat 11:

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ

Maksudnya:

Allah mensyariatkan bagimu tentang (pembahagian pusaka untuk) anak-anakmu iaitu bahagian seorang anak lelaki sama dengan bahagian dua orang anak perempuan.

Pandangan ini berhujah bahawa terdapat dua jenis pembahagian iaitu ketika hidup dan ketika meninggal dunia. Akad hibah merupakan bahagian harta yang dilakukan oleh pihak-pihak ketika hidup sedangkan pembahagian secara faraid merupakan bahagian yang akan diwarisi oleh waris-waris pemilik harta apabila pemilik harta meninggal dunia. Oleh yang demikian, pemberian ketika hidup iaitu hibah hendaklah mengikut hukum sama seperti pemberian setelah meninggal dunia atau dipanggil bahagian faraid iaitu dua nisbah satu (Ibn Qudamah t.th.: 667). Pandangan sebahagian ulama mazhab Syafie juga sedemikian (al-Zuhayli 2011: 190).

Manakala menurut Abu Hanifah, Imam Malik, Imam Syafie dan Ibn Mubarak berpendapat bahawa hendaklah menyamaratakan pemberian hibah antara anak perempuan dan anak lelaki seperti pembahagian dalam nafkah malahan Rasulullah SAW juga menyuruh untuk berlaku adil antara anak lelaki dan perempuan (al-'Asqalani 2001: 250; Ibn Qudamah t.th.: 666; Noor Lizza 2014: 80).

Berdasarkan hadis yang diriwayatkan daripada Ibn Abbas:

سَاوُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ فِي الْعَطِيَّةِ، وَلَوْ كُنْتُمْ مُؤْتِرًا أَحَدًا لَأَثَرْتُ الدِّسَاءَ عَلَى الرَّجَالِ

Maksudnya:

Samaratakanlah pemberian antara anak-anak kamu dan seandainya aku melebihi pemberian untuk salah seorang dari mereka nescaya aku melebihkannya untuk anak perempuan daripada anak lelaki (Sa'id bin Mansur, t.th., *Sunan Sa'id bin Mansur*, Bab *Man qata'a miratha fardahullah*, No hadis 293).

PENGHAKIMAN HAKIM SYARIE DALAM ISU PEMBERIAN KEPADA ANAK-ANAK

Berdasarkan kes *Wan Nahizun Binti Wan Osman v Wan Jafri Bin Wan Osman dan Lapan Yang Lain* (06100-044-0703-2014) yang dibicarakan di Mahkamah Tinggi Syariah Kuantan, pemberi hibah merupakan Allahyarhamah Nor Binti Jusoh yang merupakan ibu kepada plaintif, defendan pertama sehingga defendan keenam. Ketika hayat pemberi hibah, beliau telah menghibahkan harta-harta kepada anaknya secara sama rata berdasarkan lafaz *ijab* yang dibuat sebanyak dua kali iaitu:

“Tanah-tanah lain aku bahagi sama rata lelaki perempuan, hidup mati sama rata”

Manakala lafaz hibah kali kedua ialah:

“Tanah-tanah lain chek nak bagi sama rata je semua”

Merujuk penghujahan Yang Arif Hakim Bicara, penulis beranggapan berdasarkan lafaz-lafaz *ijab* yang diucapkan oleh pemberi hibah, Hakim Syarie yang membicarakan kes ini menyetujui pendapat jumhur fuqaha yang berhujah bahawa hukum sunat bagi seorang bapa, atau *usul* daripada bapa dan ibu menyamaratakan pemberian tersebut terhadap anak-anaknya sama ada lelaki mahupun perempuan berdasarkan keputusan beliau yang mengesahkan hibah yang dibuat oleh pemberi hibah dalam kes ini.

Selain itu, dalam kes yang terdapat di Mahkamah Tinggi Syariah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur iaitu kes *Nor Haily Maizura Binti Hussein v Nur Shamsul Bhariah Binti Hussein* (14700-044-0132-2011) Hakim Bicara mendapati pemberian yang dilakukan itu tidak sama rata antara anak-anak pemberi hibah. Berdasarkan fakta kes ini, pemberi hibah ialah Hussein Bin Mahmood yang merupakan bapa kepada plaintif. Pemberi hibah telah menghibahkan harta-hartanya kepada lima orang anaknya daripada hasil perkahwinan yang kedua dengan Jauharah Binti Tak sedangkan dua orang anaknya daripada hasil perkahwinan pertama dengan Zainab Binti Mahmood tiada pemberian harta diserahkan kepada mereka. Berdasarkan keputusan Yang Arif Hakim Bicara yang mengesahkan hibah yang dibuat oleh Hussein Bin Mahmood yang tidak menyamaratakan pemberian kepada anak-anaknya, penulis beranggapan Hakim Syarie tidak mengguna pakai pandangan fuqaha yang mewajibkan pemberian bapa kepada anak dilakukan secara sama rata. Fuqaha yang mewajibkan pemberian secara sama rata diberikan kepada anak adalah pandangan daripada Imam Ahmad Ibn Hanbal, al-Thawri, Tawus dan Ishak (Ibn Qudamah t.th.: 264). Berdasarkan keputusan kes ini, Hakim Syarie memutuskan bahawa hibah yang dibuat adalah sah.

Seterusnya berdasarkan kes di Mahkamah Tinggi Syariah Shah Alam iaitu kes *Latifah Binti Misu, Maimunah Binti Misu dan Suwarni Binti Misu v Dua Belas Defendan* (10300-044-0537-2012), ibu kepada plaintif-plaintif telah menghibahkan hartanya kepada plaintif pertama dan plaintif kedua atas dasar kasih sayang sedangkan plaintif ketiga dan seorang anak lelaki pemberi hibah tidak diberikan harta melalui akad hibah yang dibuat. Berdasarkan penghujahan Yang Arif Hakim Bicara dalam kes ini, beliau telah memberikan sedikit perhatian terhadap isu pemberian kepada anak dalam mengambil keterangan anak-anak pemberi hibah yang tidak mendapat harta daripadanya. Berdasarkan penghujahan Yang Arif Hakim Bicara, plaintif ketiga dan anak lelaki pemberi hibah yang tidak dijadikan pihak-pihak dalam kes ini kerana telah meninggal dunia, mereka telah bersetuju bahawa tanah-tanah tersebut diberikan kepada plaintif pertama dan kedua dengan berpandukan kepada keterangan plaintif ketiga dan keluarga anak lelaki pemberi hibah tersebut.

Seterusnya dalam kes *Anuar Sen Bin Ismail v Cartem Bin Cargan* (14100-044-0287-2013) yang dibicarakan di Mahkamah Tinggi Syariah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, pemberi hibah iaitu pihak plaintif dalam kes ini telah menghibahkan hartanya kepada defendan iaitu isterinya dan anak perempuannya hasil perkahwinan dengan defendan. Yang Arif Hakim Bicara dalam kes ini mendapati bahawa pemberian yang dilakukan ini tidak sama rata kerana pemberi hibah tidak menyerahkan harta kepada tiga orang anaknya menerusi perkahwinannya yang terdahulu. Oleh yang demikian, Hakim Syarie dalam kes ini telah meminta tiga orang anaknya memberi maklum balas berkenaan harta yang ingin dihibahkan oleh bapa mereka. Setelah tiga orang anaknya menyatakan persetujuan menerusi surat yang dilampirkan dan diserahkan kepada mahkamah, maka Hakim Syarie telah membuat keputusan bahawa hibah yang dibuat itu adalah sah dan menepati hukum syarak. Penulis beranggapan bahawa Hakim Syarie dalam kes ini menyetujui pandangan jumhur fuqaha yang menjelaskan bahawa hukum sunat bagi menyamaratakan dan hukum makruh sekiranya tidak menyamaratakan pemberian kepada anak-anak kerana tindakan beliau menitikberatkan dengan mengambil persetujuan anak-anak pemberi hibah yang tidak mendapat harta daripada bapanya (al-Nawawi 2011: 325).

Keputusan penghakiman ini juga bertepatan dengan kenyataan daripada Yang Amat Arif Ketua Hakim Syarie Pahang iaitu Dato' Haji Abdul Rahman bin Md Yunos yang berpandangan bahawa beliau menerima prinsip kesamarataan namun terpulang kepada bapa sekiranya dia ingin melebihkan pemberian kepada salah seorang anaknya. Walau bagaimanapun, tindakan yang perlu diambil oleh seorang bapa ialah dengan memberitahu kepada anak-anaknya yang lain kerana bagi mengelakkan timbul tohmahan kepada bapa tersebut. Menurut beliau, adil yang dimaksudkan ialah dengan meletakkan sesuatu pada tempatnya seperti situasi sekiranya salah seorang anaknya lebih memerlukan harta tersebut atau lebih menjaga kebajikan ketika hidupnya atau taraf hidup anaknya lebih susah berbanding anak-anaknya yang lain, maka pemberian tersebut dibenarkan. Dengan erti kata lain, tidak wajib hukum menyamaratakan pemberian kepada anak-anaknya.

Selain itu, tindakan Hakim-hakim Syarie yang tidak membicarakan soal isu pemberian bapa kepada anak secara terperinci adalah untuk tidak menafikan kuasa eksekutif pemilik harta yang berhak memberikan harta kepada individu yang diingini dan pendapat ini bersamaan dengan pendapat Jasni Sulong. Beliau berpendapat pemilik harta mempunyai hak untuk melakukan aktiviti secara bebas terhadap harta bawah milikannya (Jasni Sulong 2011: 112).

KESIMPULAN

Hibah merupakan salah satu instrumen dalam perancangan harta semasa hidup pemberi hibah dan ia cukup signifikan untuk diamalkan oleh umat Islam di Malaysia. Hibah boleh diberikan kepada sesiapa sahaja sama ada terdiri daripada ahli waris atau bukan ahli waris. Rasulullah SAW

menggalakkan pemberian kepada ahli keluarga kerana membantu keluarga lebih disenangi oleh Rasulullah SAW.

Pendapat jumhur fuqaha diaplikasikan dalam isu pemberian hibah kepada anak di Malaysia iaitu sunat menyamaratakan pemberian kepada anak-anak dan makruh mengutamakan sebahagian yang lain. Pendapat ini adalah daripada Abu Hanifah, Imam Malik, mazhab Syafie dan Ibn Mubarak. Antara kes-kes yang berkaitan dengan pemberian bapa kepada anak ialah *Wan Nahizun Binti Wan Osman v Wan Jafri Bin Wan Osman dan Lapan Yang Lain* (06100-044-0703-2014) iaitu kes dari negeri Pahang, manakala kes dari Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur *Nor Haily Maizura Binti Hussein v Nur Shamsul Bhariah Binti Hussein* (14700-044-0132-2011), *Anuar Sen Bin Ismail v Cartem Bin Cargan* (14100-044-0287-2013) dan kes dari negeri Selangor ialah *Latifah Binti Misu, Maimunah Binti Misu dan Suwarni Binti Misu v Dua Belas Defendan* (10300-044-0537-2012). Kesemua kes-kes ini mengutamakan pandangan jumhur fuqaha. Bagi negeri Selangor, keputusan Hakim Syarie Mahkamah Tinggi Syariah Selangor adalah selari dengan peruntukan hukum syarak yang ditetapkan oleh enakmen negeri tersebut.

Hasil kajian mendapati, apabila pemberi hibah iaitu bapa hanya memberikan harta menerusi hibah kepada sebahagian yang lain sedangkan terdapat sebahagian anak-anaknya tidak mendapat pemberian tersebut, maka Hakim Syarie akan meminta maklum balas menerusi kenyataan atau dokumen sama ada pihak yang tidak mendapat harta tersebut setuju atau tidak dengan akad tersebut. Ini menunjukkan bahawa Yang Arif Hakim Syarie mengambil perhatian bagi mengelakkan kemudaratan seperti permusuhan dan iri hati dalam kalangan anak-anak pemberi hibah. Selain itu, maksud kesamarataan mengikut mazhab Hanbali iaitu satu bahagian anak perempuan bersamaan dua pembahagian anak lelaki seperti pembahagian faraid tidak diaplikasikan di Mahkamah Syariah negeri Pahang, Selangor dan Kuala Lumpur. Mahkamah Syariah membenarkan pemberi hibah menggunakan kuasanya sebagai pemilik harta dengan menentukan nilai harta kepada anak-anaknya mengikut keinginannya.

RUJUKAN

al-Quran

Abdul Rahman Bin Md Yunus. 2016. Keputusan Hakim Syarie dalam Kes Hibah di Mahkamah Syariah. Temubual, 20 Januari.

al-'Asqalani, Ahmad Bin 'Ali Bin Hajar. 2001. *Fath al-Bari Bi Sharh Sahih al-Imam Abi 'Abdillah Muhammad Bin Isma'il al-Bukhari*. Cet. 1. Jil. 5. al-Riyad: Abd al-Qadir Shaybah al-Hamd.

al-Baghdadi, al-Qadi 'Abd al-Wahab. t.th. *al-Ma'unah 'ala Madhhab 'al-Madinah*. Jil. 1. Mekah: Maktabah al-Tijariyah.

- al-Bayhaqi, Abi Bakar Ahmad Bin Hussayn Bin ‘Ali. 2003. *Sunan al-Kubra*. Cet. 3. Jil. 6. Beirut: Dar al-Kutub al-‘Ilmiyah.
- al-Bukhari, Abi ‘Abdillah Muhammad Bin Isma’il. 2002. *Sahih al-Bukhari*. Cet. 1. Damshiq: Dar Ibn Kathir.
- Ibn Qudamah, ‘Abdullah Bin Ahmad. t.th. *al-Mughni*. Jil. 5. Beirut: ‘Alim al-Kutub.
- Jasni Sulong. 2011. Pembaharuan Undang-undang Pentadbiran Pusaka Islam. Pulau Pinang: Universiti Sains Malaysia.
- al-Khatib, Shams al-Din Muhammad Bin Muhammad al-Khatib. 2003. *al-Iqna’ fi Hal Alfaz Abi Shuja’*. Jil. 2. Mesir: al-Maktabah al-Tawfiqiyah.
- al-Nawawi, Abi Zakaria Yahya Bin Sharf. 1996. *Sahih Muslim bi Sharh al-Imam Yahya al-Din Abi Zakaria Yahya Bin Sharf al-Nawawi*. Kaherah: Dar al-Salam.
- al-Nawawi, Muhyi al-Din Abi Zakaria Yahya Bin Sharf. 2011. *Minhaj al-Talibin*. Cet. 2. Jeddah: Dar al-Minhaj.
- Noor Lizza Mohamed Said. 2014. *Analisis Fiqah terhadap Undang-undang Hibah dan Wasiat di Negara-negara Islam*. Tesis Dr.Fal. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Sa’id bin Mansur bin Syu’bah al-Khurasani Al-Maki. Sunan Sa’id bin Mansur. Jil. 1. Beirut: Dar al-Kutub al-‘Ilmiyah.
- al-Zuhayli, Wahbah. 1409H/1989. *al-Fiqh al-Islami wa Adillatuhu*. Cet.3. Juz 5. hlm. 7. Damshiq: Dar al-Fikr.
- al-Zuhayli, Muhammad. 1432H/2011. *al-Mu’tamad fi Fiqh Imam al-Syafie*. Cet. 3. Juz. 3. Damshiq: Dar al-Qalam.